

в началото на 70-те години на XIX в. идея за създаване на Дунавска федерация, с участието на австрийските славяни⁴⁵. Новата информация за тяхното положение и борби в двуединната монархия Каравелов навярно е използвал и при идейния сблъсък с привържениците на дуализма в определени български среди. Процесите през изминалото десетилетие, което дели изявите на двамата именити български вестникари, променя акцентите в тяхната публицистика. Характерен и за двамата е верният усет към актуалните значими международни вести. Подборът им не е от чисто журналистическа гледна точка, те търсят горещата политическа новина не сама за себе си, и двамата пречупват информацията през една призма - дали и как могат да се повлияят перспективите пред българското националноосвободително движение.

В огледалото на българската възрожденска периодика още в началния ѝ период присъства постоянно и **политическата действителност на Балканите**, разбира се в зависимост от съгъвяването на събитията. Новини за припламващите въстания и брожения в Западните Балкани помества често първият дълготраен български вестник. Естествено не убягват от вниманието на Ал. Екзарх проблемите около статута на съседното Сръбско княжество и неговата политика към сюзерена. Още през 1851 г. „Цариградски вестник“ пише за тях. Не е пренебрегнато Княжеството и по-късно, като се черпят сведения и от местните вестници „Србски дневник“ и „Световид“. През 1858 г. се съобщава за работата на сръбската скупщина и нейните решения. Още по-многобройни са информациите, отразяващи неспокойното положение в Западните Балкани и въоръжените сблъсъци, в които с променлив успех участват поделения на османската армия, и специално **борбите на черногорци**. Не всякога обаче може да се долови собственото мнение на редактора. По-различен е подходът на Ал. Екзарх към черногорския въпрос. При неговото осветляване той проявява известна смелост, въпреки че изразява симпатиите си в завоалирана форма, позовавайки се на западноевропейски източници, които си позволявали по-свободен коментар. В „Цариградски вестник“ се появяват съобщения и тълкувания по черногорската криза и за размириците в Херцеговина, разминаващи се с трактовките на събитията в османските официози⁴⁶. Тази гражданска позиция на Ал. Екзарх е по-лесно обяснима като се знае външнополитическата му ориентация и тесни връзки с руски и френски дипломатически среди. Неговият стремеж към обективност в случая е повлиян отчасти и от живото съчувствие на българския народ към каузата на черногорци.

През разглеждания период твърде често всички погледи се насочват към Черна гора - планинската държавица, чиито твърд отпор срещу владетелските претен-